

Vårdhygien Skåne

Godkänt datum 2024-10-29
Godkänd av Medicinskt sakkunnig
Version 7.0

Covid-19 – rutiner i kommunal vård och omsorg

Sjukdomen covid-19 orsakas av coronaviruset SARS-CoV-2. Rutinerna i detta dokument gäller både misstänkt och bekräftat fall av covid-19. För andra virusorsakade luftvägsinfektioner, se rutiner för *influenza* samt *virusorsakade luftvägsinfektioner*.

Alla patienter har enligt Hälso- och sjukvårdslagen rätt till samma medicinska omhändertagande, bemötande och omvårdnad. Medicinsk utredning och behandling får inte hindras eller fördröjas på grund av misstänkt eller konstaterad diagnos.

Den medicinska bedömningen avgör var patienten ska vårdas. Vid frågor kontakta Vårdhygien dagtid. Medicinskt ansvarig sjuksköterska informeras enligt lokal rutin vid nya fall.

Smittväg

Smittspridning sker framför allt vid nära kontakt mellan personer genom små och stora droppar från luftvägarna. Vanligast är droppsmitta via hosta och nysningar då virus kommer i kontakt med slemhinnor, men även luftburen smitta kan förekomma i början av sjukdomsförloppet. Luftburen smitta kan även förekomma vid åtgärder som medför risk för aerosolbildning. Direkt och indirekt kontaktsmitta kan ske via händer, kläder, ytor och föremål.

Inkubationstid

De flesta insjuknar 2–5 dagar efter smittotillfället.

Symtom

Infektionen ger oftast en lindrig sjukdom med milda luftvägssymtom och feber, men en del blir sjukare med andningsbesvär. Muskelvärk, halsont, huvudvärk, försämrat lukt- och smaksinne och magbesvär med diarréer finns också beskrivet. Med ökad ålder och bakomliggande medicinska sjukdomar ökar risken för allvarlig sjukdom med sjukvårdskrävande svår lunginflammation och även risk för multiorgansvikt. Vaccination mot covid-19 ger skydd mot allvarlig sjukdom.

Smittsamhet

Smittsamheten är störst i anslutning till insjuknandet och i början av sjukdomsförloppet. Se [Smittskyddsblad läkarinformation covid-19](#).

Ventilation

God ventilation är viktig för att minska antalet smittförande partiklar i luften. Ventilationen i en lokal bör vara anpassad för det antal personer som ska vistas där.

I första hand avråds från fläktar i rum där patienter med covid-19 vårdas, om detta ändå anses nödvändigt ta de råd i beaktan som beskrivs i [Fläktar och kylaggregat i vårdmiljö](#)

Utbrott

Utbrott ska misstänkas om två eller flera patienter på samma avdelning diagnosticeras med, eller insjuknar med, symtom på covid-19 inom en vecka. Vårdhygien kan kontaktas för råd avseende utbrotts hantering.

Covid-19 riskerar att orsaka större utbrott på särskilda boendeformer och korttidsplatser. Hög vaksamhet och ett snabbt agerande är därför av största vikt för att undvika smittspridning.

Vårdrutiner - Särskilda boendeformer och korttidsplats	
Då särskilda boendeformer för vuxna innefattar gemensamma sällskapsutrymmen kan nedanstående rutiner användas.	
Tillämpa alltid Vårdhygiens Grundläggande vårdhygieniska rutiner inom Kommunal vård och omsorg . Dessutom gäller nedanstående vårdrutiner:	
Vårdplacering för patient med misstänkt/ bekräftad covid-19	<p>Egen lägenhet/rum med eget hygienutrymme så länge misstanke kvarstår eller tills patienten smittfriförklaras i samråd med ansvarig läkare. Smittskyddsblad covid-19</p> <p>Om patienten vårdas i flerbäddsrum på korttidsenhet, flyttas patienten till enkelrum med eget hygienutrymme. Nya patienter bör inte läggas in på flerbäddsrum där patienter exponerade för covid-19 vårdas under inkubationstiden.</p>
Provtagning/Diagnostik	<p>Provtagning för covid-19 sker i samråd med ansvarig läkare och rekommenderas vid symtom hos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • patienter där läkare bedömer att diagnos har betydelse för fortsatt behandling. • patienter inom vård- och omsorg som riskerar att bli allvarligt sjuka där diagnos kan ha betydelse för fortsatta vårdhygieniska åtgärder. <p>Se Covid-19, Smittskydd Skåne. Provtagning för SARS-CoV-2 kan ske med två olika metoder, PCR eller enligt vården godkända antigen test.</p> <p>Vid negativt provsvar överväg provtagning för andra luftvägsvirus.</p>

Patient	<p>Patient med misstänkt eller bekräftad covid-19 bör inte vistas tillsammans med andra patienter eller delta i gemensamma aktiviteter förrän de bedöms som smittfria, se Smittskyddsblad covid-19</p> <p>Informera om vikten av handdesinfektion samt host- och nysetikett.</p>
Medpatient	<p>Ökad observans på luftvägssymtom och/eller feber hos alla patienter på avdelningen.</p> <p>Vid nytillkomna symtom tillämpas samma vårdrutiner som för det första fallet.</p>
Åtgärder på avdelning vid misstänkt eller bekräftat utbrott	<ul style="list-style-type: none"> • Säkerställ att smittförebyggande arbetssätt är känt och används av personalen, inklusive användning av skyddsutrustning. • Samtliga patienter som ingår i utbrottshanteringen rekommenderas vistelse i sina lägenheter/rum 5 dagar från senaste exponering. • Symtomfria patienter får vistas utomhus, men ska hålla avstånd till andra. • Vid förflyttning av patienter till annan enhet ska mottagande enhet informeras redan vid misstanke om utbrott samt alltid vid ett pågående utbrott. • Kontinuerlig användning av munskydd rekommenderas för personal i alla vård- och omsorgslokaler under pågående utbrott. <p>I de fall då vistelse i lägenhet/rum inte kan tillämpas rekommenderas följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patienter bör inte vistas på andra avdelningar på boendet. • Skapa möjligheter att hålla avstånd mellan patienter i gemensamma lokaler (till exempel vid tv-tittande och vid måltider.) • God handhygien. Erbjud hjälp då patienter inte kan klara av det själva. <p>Övriga åtgärder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skapa möjligheter att hålla avstånd mellan alla personer som vistas i verksamhetens lokaler, såväl i lokaler för vård, omsorg och administration som i personalrum. • Undvik gemensamma aktiviteter både på avdelningen och med andra avdelningar. • Inflyttning av nya patienter bör i möjligaste mån undvikas under pågående utbrott. • Besökare bör informeras om rutiner för att förebygga smitta. Undvik besök i gemensamma utrymmen. <p>Utbrottshantering kan avslutas när minst 5 dagar har passerat och inga nya fall har tillkommit.</p>
Besökare	Adekvat skyddsutrustning bör erbjudas.
Överföring till annan vårdform	Informera mottagande enhet i förväg om att patienten har en misstänkt eller bekräftad covid-19 eller om det pågår ett utbrott på enheten.

Vårdrutiner - Ordinärt boende	
Tillämpa alltid Vårdhygiens Grundläggande vårdhygieniska rutiner inom Kommunal vård och omsorg . Dessutom gäller nedanstående vårdrutiner:	
Patient med misstänkt/ bekräftad covid-19	Informera om vikten av handdesinfektion samt host- och nysetikett. Patient smittfriförklaras i samråd med ansvarig läkare. Smittskyddsblad covid-19
Provtagning/Diagnostik	Provtagning för covid-19 sker i samråd med ansvarig läkare och rekommenderas vid symtom hos: <ul style="list-style-type: none"> • patienter där läkare bedömer att diagnos har betydelse för fortsatt behandling • patienter inom vård- och omsorg som riskerar att bli allvarligt sjuka där diagnos kan ha betydelse för fortsatta vårdhygieniska åtgärder. Se Covid-19 , Smittskydd Skåne. Provtagning för SARS-CoV-2 kan ske med två olika metoder, PCR eller enligt vården godkända antigen test. Vid negativt provsvar överväg provtagning för andra luftvägsvirus.
Överföring till annan vårdform	Informera mottagande enhet i förväg om att patienten har en misstänkt eller bekräftad covid-19.

Personal	
Tillämpa alltid Basal hygien i vård och omsorg enligt Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2015:10. Dessutom gäller nedanstående rutiner:	
Skyddsutrustning	På- och avklädning av skyddsutrustning bör ske i patientens rum/bostad. Andningsskydd (FFP2, FFP3) i kombination med visir används: <ul style="list-style-type: none"> • hos patient med misstänkt covid-19. • hos patient med bekräftad covid-19 fem dygn från symtomdebut. • hos samtliga patienter på avdelningen de fem första dygna under pågående utbrott. I dessa fall bör man använda andningsskydd utan ventil. • vid vårdmoment med förhöjd risk som intubation, sugning av nedre luftvägar och trakeostomivård, (tidigare benämnd aerosolgenererande procedurer). Användaren ska vara väl förtrogen med hur andningsskyddet används. Andningsskyddet ska vara väl tillpassat för att förhindra läckage, se Munskydd och andningsskydd Munskydd klass II/IIR används: <ul style="list-style-type: none"> • hos patient med bekräftad covid-19 från dag 6 från symtomdebut fram till att patienten kan smittfriförklaras i samråd med ansvarig läkare.

	<p>Visir används:</p> <ul style="list-style-type: none">• vid risk för stänk mot ansiktet vid vårdmoment inom 2 meter från patienten. Skyddsglasögon kan användas som alternativ, men då endast tillsammans med vätskeresistent munskydd (IIR).
Rutiner för personal	<p>Personal med nyttillkomna symtom på luftvägsinfektion rekommenderas att stanna hemma tills de är stabilt förbättrade och har varit feberfria minst ett dygn.</p> <p>Se Personal med luftvägssymtom, Smittskydd Skåne.</p>